

Ба Шурои диссертатсионии 6D.KOA-079-и
назди Институту фалсафа, сиёсатшиносӣ ва
хукуки ба номи А. Баҳоваддинови АМИТ
(734025, Душанбе, хиёбони Рудақӣ 33)

ТАҚРИЗИ МУҚАРРИЗИ РАСМӢ

ба диссертатсияи Зафарзода Нушофарин Зафар дар мавзуи «Иштироки сиёсӣ ҳамчун воситаи муоширати ҳокимият ва ҷомеа (дар мисоли Тоҷикистон)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯи ихтисоси 6D050200 - Сиёсатшиносӣ (6D050202 – Ниҳодҳо, равандро ва технологияи сиёсӣ)

Мубоҳиқати мавзӯ ва муҳтавои диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ. Мавзӯ ва муҳтавои диссертатсияи Зафарзода Нушофарин Зафар дар мавзуи «Иштироки сиёсӣ ҳамчун воситаи муоширати ҳокимият ва ҷомеа (дар мисоли Тоҷикистон)» ба шиносномаи ихтисоси илмӣ 6D050202 – Ниҳодҳо, равандро ва технологияи сиёсӣ пурра мубоҳиқат дорад. Дар доираи ин ихтисос омӯзиши равандрои сиёсӣ, механизмҳои ҳамкориҳои давлат ва ҷомеа, шаклҳои иштироки шаҳрвандон дар идоракунии давлатӣ ва хусусиятҳои рафтори сиёсӣ пешбинӣ гардидааст. Муҳтавои диссертатсия маҳз ба таҳқиқи иштироки сиёсӣ ҳамчун воситаи муҳими муоширати ҳокимият ва ҷомеа равона гардида, ҷанбаҳои назариявӣ ва амалии онро дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон фаро мегирад.

Мубрами мавзу таҳқиқ. Дар шароити муносири рушди ҷомеаи демократӣ ва таҳкими давлатдорӣ миллии масъалаи таъмини муоширати самараноки ҳокимият ва ҷомеа аҳамияти хосса пайдо менамояд. Яке аз воситаҳои калидии таъмини ҷунин муошират иштироки сиёсӣ ба ҳисоб меравад, ки тавассути он шаҳрвандон на танҳо мавқеи худро нисбат ба равандрои сиёсӣ ифода менамоянд, балки ба қабули қарорҳои сиёсӣ низ таъсир мерасонанд. Дар ин замина, иштироки сиёсӣ ҳамчун механизми муҳими иртиботи дуҷониба байни давлат ва ҷомеа баромад намуда, барои таъмини устувории низомии сиёсӣ ва рушди институтҳои демократӣ замина фароҳам меорад.

Мубрамияти мавзуи мазкур дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар марҳилаи таҳкими давлатдорӣ миллии, рушди институтҳои демократӣ ва ташаккули ҷомеаи шаҳрвандӣ қарор дорад, боз ҳам бештар эҳсос мегардад. Дар ҷунин шароит зарурати баланд бардоштани сатҳи иштироки сиёсии шаҳрвандон, густариши шаклҳои гуногуни он ва тақмили механизмҳои ҳамкориҳои байни ҳокимият ва ҷомеа ба яке аз самтҳои афзалиятноки сиёсати давлатӣ таъдил ёфтааст.

Аз нигоҳи назариявӣ, мубрамияти таҳқиқот бо он асоснок мегардад, ки дар илми сиёсатшиносӣ масъалаи иштироки сиёсӣ то ҳол дорои паҳлуҳои баҳсталаб ва ниёз ба тақмили методологӣ мебошад. Хусусан,

баррасии иштироки сиёсӣ на танҳо ҳамчун рафтори сиёсӣ, балки ҳамчун воситаи муоширати институтсионалӣ ва иҷтимоӣ байни ҳокимият ва ҷомеа, яке аз самтҳои нисбатан нав дар таҳқиқоти илми сиёсӣ ба ҳисоб меравад. Ин равиш имкон медиҳад, ки моҳияти иштироки сиёсӣ аз дидгоҳи муосир бознигарӣ гардида, нақши он дар таъмини мувозинати манфиатҳои иҷтимоӣ ва сиёсӣ равшан карда шавад.

Аз нигоҳи амалӣ, мубрамияти мавзӯ бо як қатор омилҳои муҳим вобаста аст. Якум, сатҳи иштироки сиёсии шаҳрвандон ҳамчун нишондиҳандаи муҳими рушди демократия ва ҷомеаи шаҳрвандӣ арзёбӣ мегардад. Дуюм, иштироки сиёсӣ ба баланд бардоштани эътимоди аҳоли ба институтҳои давлатӣ ва таҳкими легитимияти ҳокимият мусоидат менамояд. Сеюм, дар шароити рушди босуръати технологияҳои иттилоотӣ коммуникатсионӣ шаклҳои нави иштироки сиёсӣ, аз ҷумла иштироки рақамӣ, ба вуҷуд омада, зарурати омӯзиши онҳо ба миён меояд.

Илова бар ин, Ҷумҳурии Тоҷикистон дар раванди ҷаҳонишавӣ ва ҳамгирӣ ба фазои байналмилалӣ қарор дошта, мутобик намудани механизмҳои иштироки сиёсӣ ба талаботи муосир аҳамияти муҳим дорад. Омӯзиши таҷрибаи миллӣ ва байналмилалӣ дар ин самт имкон медиҳад, ки роҳҳои самараноки тақмили муоширати байни ҳокимият ва ҷомеа муайян карда шаванд.

Ҳамин тариқ, таҳқиқи масъалаи иштироки сиёсӣ ҳамчун воситаи муоширати ҳокимият ва ҷомеа дорои аҳамияти баланди назариявӣ ва амалӣ буда, яке аз масъалаҳои мубрами илми сиёсатшиносӣ дар шароити муосир ба ҳисоб меравад.

Дарачаи наwgонии натиҷаҳои дар диссертатсия бадастомада ва нуқтаҳои илмие, ки барои химоя пешниҳод мешаванд. Диссертатсияи Зафарзода Н.З. яке аз аввалин таҳқиқотҳои мустақил ва фарогир дар сиёсатшиносии ватанӣ ба шумор меравад, ки дар он иштироки сиёсии шаҳрвандон на ҳамчун маҷмӯи амалҳо, балки ҳамчун як низоми мураккаби муошират (коммуникатсия) байни ниҳодҳои ҳокимияти давлатӣ ва ҷомеаи шаҳрвандӣ дар шароити Тоҷикистон баррасӣ шудааст. Навовариҳои қори таҳқиқотӣ дар он зоҳир мегардад, ки муаллиф тавонистааст моҳияти иштироки сиёсиро дар заминаи гузариш ба ҷомеаи иттилоотӣ ва рақамикунонии равандҳои идоракунӣ бозбинӣ намояд. Дар қор бори аввал концепсияи «иштироки коммуникатсионӣ» пешниҳод шудааст, ки он имкон медиҳад то сатҳи демократикунонии ҷомеа на танҳо тавассути миқдори овоздиҳандагон, балки тавассути сифати диалогӣ байни давлат ва шаҳрвандон ҷен карда шавад. Муаллиф исбот намудааст, ки дар шароити Тоҷикистон иштироки сиёсӣ омили калидии таъминкунондаи легитимияти ҳокимият ва воситаи самарабахши пешгирии низоъҳои иҷтимоӣ мебошад.

Дар диссертатсия наwgонии илмӣ пешниҳод карда шудааст, ки онҳоро ҷунин муайян намудан мумкин аст:

- осори олимону муҳаққиқони мактабҳои илмӣ зикргардида доир ба масъалаи иштироки сиёсӣ ҳамчун воситаи муоширати ҳокимият ва ҷомеа таҳқиқ ва тасниф карда шудааст;

- тавассути ҷанбаҳои сиёсӣ, психологӣ, ҳуқуқӣ ва иқтисодӣ иҷтимоӣ робитаи байни ҳокимият ва ҷомеа таъмин карда шудааст;

- иштироки электоралӣ ҳамчун нишондиҳандаи асосии демократия карда шуда, тавассути он шаклҳои гуногуни иштироки электоралӣ таҳлил ва хусусиятҳои умумӣ фарқкунандаи онҳо муайян гардидааст;

- дар заминаи таҳқиқи омӯзиш асоснок карда шудааст, ки рушди ҷомеаи иттилоотӣ ва рақамикунонӣ ба шакли иштироки ҷавонон дар ҳаёти сиёсии ҷомеа таъсири калон дорад. Он барои баланд бурдани шакли муоширати иҷтимоӣ, ифодаи фикру ақида, мавқеи сиёсӣ ва дарёфти мусоҳибони шабакавӣ имкон фароҳам оварда, шакли иштироки сиёсиро тағйир медиҳад;

- таҳлил ва асоснок карда шудааст, ки ҷомеаи иттилоотӣ рушди фаъолияти шабакавӣ ба фаъолгардии неруҳои деструктивӣ мусоидат карда, чунин омил боиси ҷалби бархе аз шахрвандон ба иштироки сиёсии ғайриқонунӣ оварда мерасонад.

Довталаби дараҷаи илмӣ дар қори таҳқиқотии худ аз методҳои мухталифи илмӣ истифода намуда, кӯшиш кардааст, ки масъалаи таҳқиқшавандаро ҳамачиҳата таҳқиқ намояд. Ӯ собит менамояд, ки иштироки сиёсӣ дар Тоҷикистони муосир бояд ҳамчун воситаи дучонибаи иттилоотӣ баррасӣ шавад. Ин раванд имкон медиҳад, ки ниёзҳои ҷомеа ба сохторҳои давлатӣ расонида шуда, дар навбати худ, қарорҳои сиёсии ҳокимият аз ҷониби халқ қабул ва дастгирӣ ёбанд. Бе мавҷудияти ин гуна муошират, иштироки сиёсӣ хусусияти зоҳирӣ пайдо мекунад.

Дар таҳқиқот асоснок карда шудааст, ки раванди рақамикунонӣ боиси пайдоиши «фазаи нави сиёсӣ» дар Тоҷикистон гардидааст. Муаллиф нишон медиҳад, ки шабакаҳои иҷтимоӣ ва платформаҳои интернетӣ ба воситаи асосии мобилизатсияи сиёсии ҷавонон табдил ёфтаанд. Ин нуқтаи ғимояшаванда собит месозад, ки шаклҳои нави иштирок нисбат ба шаклҳои классикӣ барои насли нав ҷолиб ва дастрас мебошанд.

Метавон қайд намуд, ки натиҷаҳои бадастомада имкон додааст, ки ҷанбаҳои назариявӣ ва амалии иштироки сиёсӣ ҳамчун воситаи муоширати ҳокимият ва ҷомеа дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон аз дидгоҳи нави илмӣ арзёбӣ карда шаванд.

Асоснокӣ ва этимоднокии хулосаҳо ва тавсияҳои дар диссертатсия зикршуда. Асоснокӣ ва этимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот аз истифодаи густурдаи заминаҳои назариявӣ методологӣ, истифодаи маводи воқеии этимодбахш ва таҳлили амиқи равандҳои сиёсии муосир сарчашма мегиранд. Диссертант дар раванди таҳқиқот аз усулҳои муосири сиёсатшиносӣ, аз ҷумла равишҳои ниҳодӣ, бихевиористӣ ва коммуникативӣ самаранок истифода бурдааст. Махсусан, таҳлили

иштироки сиёсӣ дар заминаи назарияҳои демократия ва ҷомеаи иттилоотӣ имкон додааст, ки хулосаҳо хусусияти мукаммали илмӣ пайдо кунанд. Эътимоднокии хулосаҳо бо истифода аз санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, паёмҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ва гузоришҳои омории расмӣ тақвият ёфтааст. Дар рисола натиҷаҳои таҳқиқоти сотсиологӣ ва мониторинги фазои маҷозӣ (шабакаҳои иҷтимоӣ) васеъ истифода шудаанд, ки ин воқеияти иштироки сиёсии ҷавонони тоҷикро дар шароити рақамикунонӣ инъикос менамояд.

Тавсияҳои дар диссертатсия пешниҳодшуда дорои аҳамияти баланди амалӣ буда, аз таҳлили мушаххаси муоширати ҳокимият ва ҷомеа бармеоянд. Муаллиф пешниҳодҳои асоснокро доир ба тақмили механизмҳои электронии иштироки сиёсӣ, баланд бардоштани фарҳанги сиёсии шаҳрвандон ҳамчун воситаи пешгирии ифротгароӣ ва истифодаи технологияҳои нави коммуникатсионӣ барои таҳкими суботи сиёсӣ манзур намудааст.

Соҳтор ва ҳаҷми диссертатсия. Соҳтори диссертатсияи бо мантиқи таҳқиқоти илмӣ ва ҳадафу вазифаҳои гузошташуда мувофиқ мебошад. Он аз номгӯи ихтисорот, муқаддима, се боб, шаш зербоб, хулоса ва тавсияҳо, рӯйхати адабиёти истифодашуда ва интишороти муаллиф иборат аст. Ҳаҷми умумии диссертатсия 174 саҳифаи чопиро ташкил медиҳад. Дар тавсифи умумии таҳқиқот, мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, объект ва предмети таҳқиқот, фарзияи таҳқиқот, асосҳои назариявӣ, методологии таҳқиқот, навгониҳои таҳқиқот, нуктаҳои асосие, ки ба ҳимояшаванда, аҳамияти назариявӣ ва амалии таҳқиқот, дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот, мутобиқати диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ, саҳми шахсии доктарабон дарёфти дараҷаи илмӣ, тасвир ва амалисозии натиҷаҳои диссертатсия, интишорот аз рӯи мавзӯи диссертатсия, соҳтор ва ҳаҷми таҳқиқот нишон дода шудааст.

Боби якуми диссертатсия – **«Моҳияти иҷтимоӣ сиёсии иштироки сиёсӣ: ҷанбаҳои назариявӣ концептуалӣ ва соҳторӣ функционалии он», аз ду зербоб иборат мебошад.** Зербоби якуми боби маъмур - «Асосҳои назариявӣ концептуалии масъалаи иштироки сиёсӣ: моҳият, хусусият ва таърихи нави он» ном дошта, ба таҳлили асосҳои назариявии иштироки сиёсӣ бахшида шудааст. Иштироки сиёсӣ ҳамчун категорияи илмӣ сиёсӣ дар робитаи зич бо дигар мафҳумҳо, аз ҷумла рафтори сиёсӣ, фаъолияти сиёсӣ ва фарҳанги сиёсӣ омӯхта мешавад. Робитаи мазмунӣ ва соҳторие, ки байни онҳо мавҷуд аст, ифодаи мураккабии иштироки сиёсӣ ҳамчун зухурот ва шакли рафтор дар ҷомеа махсус меёбад, ки аз омилҳои гуногун, аз ҷумла объективӣ ва субъективӣ вобаста мебошад. Зербоби дуюми боби якум – «Таҳлили соҳторӣ функционалии иштироки сиёсӣ ва хусусиятҳои он», ба таҳқиқи масъалаи иштироки сиёсӣ ҳамчун объекти омӯзиши илмӣ сиёсӣ бахшида шуда, барои муайян намудани хусусиятҳои он таҳлили қиёсии ҷунин мафҳумҳо, аз

кабили «рафтори сиёсӣ», «фаъолияти сиёсӣ» ва «амали сиёсӣ» низ гузаронида шудааст.

Боби дуюми диссертатсия – **«Хусусияти зоҳиршавии шаклҳои иштирок ва рафтори субъектҳои сиёсат дар шароити соҳибистиклолӣ»** аз ду зербоб иборат мебошад. Зербоби якуми он - «Истиклоли давлатӣ ва шаклҳои зоҳиршавии иштирок ва рафтори сиёсии шаҳрвандон дар Тоҷикистон» ба таҳлили масъалаи иштироки шаҳрвандон дар равандҳои сиёсӣ дар солҳои аввали соҳибистиклолӣ бахшида шудааст. Зербоби дуюми боби дуюм «Иштироки электоралӣ нишонаи муҳимми демократикунории ҷомеа ва шакли осоиштаи иштироки сиёсӣ» ном дошта, ба таҳқиқи масъалаҳои иштироки электоралӣ бахшида шудааст. Аз ҷумла қайд мегардад, ки демократия ҳамчун ифодаи ҳокимияти халқ кафолати иштироки васеи оммаи мардумро дар таъсиси ниҳодҳои ҳокимияти давлатӣ ва идоракунии ҷомеа дода, моҳияти аслии он таъмини мардумсолорӣ мебошад.

Боби сеюми диссертатсия – **«Ҷаҳонишавӣ ва масъалаҳои тақмили шаклҳои иштироки сиёсӣ дар Тоҷикистони муосир»** ном дошта, ду зербобро дар бар мегирад. Зербоби якуми боби мазкур - «Таъсири равандҳои ҷаҳонишавӣ ба шакли иштироки сиёсии ҷавонон дар Тоҷикистон: рақамикунонӣ ва таъсири он ба сатҳи иштироки сиёсӣ», ба таҳқиқи масъалаҳои вобаста ба хусусияти иштироки сиёсӣ дар замони муосир бахшида шудааст. Аз ҷумла қайд мегардад, ки рушди равандҳои ҷаҳонишавӣ таъсири бевоситаи худро ба шакл ва сатҳи иштироки сиёсии ҷомеа низ расонида истодааст. Ин равандро рушди ҷомеаи иттилоотӣ боз ҳам тезонида истодааст. Дар натиҷа зарурати ташаккули сиёсати иттилоотӣ дар кишвар пеш омад, ки имрӯзҳо он ҳадафмандона татбиқ шуда истодааст. Зербоби дуюми боби сеюм «Ҷомеаи иттилоотӣ ва масъалаҳои фаъолгардии неруҳои деструктивӣ: роҳҳои пешгирии иштироки сиёсии ғайриқонунӣ ва абсентеизм» ном дорад. Дар он қайд мегардад, ки рушди технологияҳои иттилоотӣ ҳамчун омили муҳимми тағйирпазирии муносибатҳои сиёсӣ иҷтимоӣ баромад менамояд. Дар натиҷа, таҳаввули муносибатҳо байни ҳокимият ва ҷомеа ва ҳуди субъектҳои ҷомеа низ ба амал омад. Шаклҳои анъанавии иштироки сиёсӣ мавқеи маҳдудро соҳиб гашта, ҷойи онҳоро муносибатҳои нав гирифтанд.

Аҳамияти илмӣ-назариявӣ, амалӣ ва иҷтимоии натиҷаҳои диссертатсия. Асосҳои назариявии таҳқиқотро иштироки сиёсӣ ҳамчун воситаи муоширати ҳокими ҳокимият ва ҷомеа дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон ташкил медиҳад. Диссертатсияи Зафарзода Нушофарин Зафар «Иштироки сиёсӣ ҳамчун воситаи муоширати ҳокимият ва ҷомеа (дар мисоли Тоҷикистон)» дорои аҳамияти илмӣ ва амалӣ мебошад. ҳулосаҳое, ки аз ҷониби муаллиф таҳия гардидаанд, дар ташаккули назарияи иштироки сиёсӣ ва таҳқиқи минбаъдаи он аҳамияти илмию методологӣ доранд. Тавсияҳо ва ҳулосаҳои дар диссертатсия инъикосгардида чӣхати ҳаматарафа ва дуруст муайян намудани моҳият

ва махсусиятҳои раванди иштироки сиёсӣ дар шароити демократикунонии ҷомеаи Тоҷикистон истифода мешаванд.

Аз нуқтаи назари илмӣ муайян гардидани хусусиятҳои хоси иштироки сиёсӣ, истифодаи пешниҳоди таклифҳои манзуршуда асоси илмӣ ва амалӣ доранд. Тавсияҳои дар диссертатсия овардашуда барои ташаккули шаклҳои нави иштироки сиёсӣ кӯмак мерасонад. Натиҷаҳои бадастовардаи рисоларо зимни пешбурди корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ вобаста ба масъалаҳои иштироки сиёсӣ, ҳокимияти сиёсӣ, давлат, соҳибистиклолӣ ва равандҳои сиёсӣ дар Тоҷикистон, рушди ҷомеаи иттилоотӣ, пешгирии иштироки ғайриқонунӣ ва таҳдидҳо ба амнияти шахс, суботи ҷомеа ва пойдории давлат метавон истифода намуд.

Нашири натиҷаҳои диссертатсия дар маҷаллаҳои тақризшавандаи илмӣ. Натиҷаҳои асосии диссертатсия дар маҷаллаҳои илмӣ ва маърузаҳои илмии доктараб дарҷ гардидаанд. Натиҷа ва дастовардҳои таҳқиқот дар 5 маҷаллаҳои илмӣ дар маҷаллаҳои аз ҷониби Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тавсияшуда ба ҷоп расидаанд.

Натиҷа ва дастовардҳои таҳқиқоти диссертатсионӣ, инчунин, аз тарафи муаллиф солҳои 2022-2026 дар шакли 4 маърузаи илмӣ дар конференсияҳои илмӣ-амалӣ ва назариявии сатҳи донишгоҳӣ, ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ ба нашр расонида шудаанд.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссия. Таҳқиқоти диссертатсионии доктараб бо риояи талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба расмият дароварда шудааст. Доктараби дараҷаи илмӣ зимни таҳияи диссертатсия талаботи «Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсия, автореферати диссертатсия ва дигар маводи илмӣ», ки бо қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27.12.2024, №493 тасдиқ шудааст, пурра ба инобат гирифтааст.

Эъродҳо нисбат ба мазмун ва мухтавои диссертатсия. Диссертатсия кори мукаммали илмӣ буда, дорои навгониҳои назаррас аст. Дар он дар баробари дастовардҳои муҳимми илмӣ инчунин баъзе камбудҳои низ ба назар мерасанд:

1. Дар матни диссертатсия ҳангоми баррасии шаклҳои иштироки сиёсӣ, нақши ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ (ҳизбҳои сиёсӣ ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ) дар ташаккули фарҳанги коммуникативии ҷавонон метавонист боз ҳам густурдатар инъикос ёбад.

2. Ҳарчанд муаллиф ба масъалаи иштироки сиёсӣ дар шароити рақамикунонӣ тавачҷуҳи зиёд зоҳир намудааст, хуб мешуд, агар дар боби дуюми диссертатсия фарқи байни иштироки сиёсии воқеӣ ва маҷозӣ дар мисоли минтақаҳои мухталифи Тоҷикистон (шаҳр ва деҳот) ба таври муқоисавӣ бештар таҳлил карда мешуд.

3. Дар зербоби дуюми боби ду муаллиф асосан ба ҷанбаҳои назариявӣ таъя намудааст. Ба андешаи мо, пешниҳоди моделҳои

мушаххаси ҳамкорию мақомоти давлатӣ бо фаъолони шабакаҳои иҷтимоӣ барои муқовимат ба таблиғоти харобкор метавонист аҳамияти амалии корро боз ҳам қавитар гардонад.

4. Дар рӯйхати адабиёти истифодашуда сарчашмаҳо ва мақолаҳои илмӣ муҳаққиқони ватанӣ, ки солҳои охир оид ба технологияҳои сиёсӣ коммуникатсия нашр шудаанд, кам ба назар мерасанд.

Эродҳо ва камбудҳои зикргардида, дар маҷмӯъ, аҳамияти назариявӣ амалии диссертатсияи мазкурро косита намекунанд ва ба муҳтавои кори илмӣ аъсири манфӣ намерасонанд. Зеро, натиҷаҳои таҳқиқоти илмӣ мазкур мустақилона аз ҷониби ҳуди муаллиф ба даст оварда шудаанд, кори илмӣ дорои навгониҳои назаррас ва ҳулосаҳо буда, тавсияҳои муаллиф асоснок ва боғтимод мебошанд.

Дар маҷмӯъ, диссертатсияи Зафарзода Нушофарин Зафар дар мавзӯи «Иштироки сиёсӣ ҳамчун воситаи муоширати ҳокимият ва ҷомеа (дар мисоли Тоҷикистон)», ки арои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисоси 6D050200 - Сиёсатшиносӣ (6D050202 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ) пешниҳод гардидааст, дар сатҳи баланди илмӣ ба анҷом расида, ба талаботи бандҳои 32-33-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, №267 (бо тағйири иловаҳо бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26.06.2023, №295) тасдиқ шудааст, мувофиқ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD) аз рӯйи ихтисоси номбаргардида мебошад.

Муқаризии расмӣ:

доктори илмҳои сиёсӣ, дотсент,
декани факултети сиёсатшиносӣ ва
муносибатҳои байналхалқии
Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес
ва сиёсати Тоҷикистон
“13” 04 с.2026

Саидзода Ш.Ш.

Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои
махсуси Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ,
бизнес ва сиёсати Тоҷикистон
“13” 04 с.2026

Бобоев А.Х.

Суроға:

735700, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
вилояти Суғд, ш.Хучанд
маҳаллаи 17, хонаи 1, ДДХБСТ
Тел.: 992 (3422) 2 38 11
www.tsulbp.tj